

mlajša vsak četrtak
in velja s poštnino
vred in v Mariboru z
pošiljanjem na dom
za celo leto K 5.—
za pol leta „ 2.60
za četrt leta „ 1.30

Naročnina se pošilja
upravnilstvu v tiskarni
sv. Cirila, koroške
ulice št. 5. List se
pošilja do odpovedi.

Deležniki katol. tis-
kovnega društva do-
birajo list brez po-
sobne naročnine.

SLOVENSKI

GOSPODAR.

List ljudstvu v nauk in zabavo

Posamezni listi dobé
se v tiskarni in pri
gospodu Novaku na
velikem trgu po 70 h.

Rekopis se ne vra-
tajo, neplačani listi
se ne sprejemajo.

Za oznanila se plačuje
od navadne vrstice,
če se natane enkrat,
po 12 h, dvakrat 18 h,
trikrat 24 h.

Štev. 49.

V Mariboru, dne 7. decembra 1899.

Tečaj XXXIII.

Uboga Avstrija!

Skrbeti za srečo in blagostanje držav-
ljanov, to je prvi namen vsake zdrave, za
življenje sposobne države. Naša Avstrija pač
ni več zdrava, krepka država, kajti njen naj-
višji namen ni sreča in blagostanje narodov,
ampak ponemčevanje narodov. Pošiljati tuje
uradnike ljudstvu, ki ne čutijo z njim in ga
niti ne razumejo, ustanavljati šole, kjer se
ne bistri um, pač pa utepa nemščina v glavo,
podpirati težnje različnih slojev, le ako se s
tem pospešuje ponemčevanje, to zna naša
država izvrstno, a ljudstvu kazati nove vire
blagostanja, ga poučevati za vse potrebne
posle ter ga blagohotno podpirati v vsakem
koristnem stremljenju in podjetju, tega naša
država ne zna. Zato pa se sicer širi nemščina
po Avstriji, a zajedno raste tudi slabost Av-
strije v vseh njenih notranjih in zunanjih
zadevah.

Kaka zmešnjava vlada med mejami naše
države, to nam je znano. Avstrija poka in
razpada na vseh koncih in krajih. Pa tudi
na zunaj se kaže Avstrija v jako slabotnem,
hiračnem stanju. Na to so nas opomnile
ravnokar na Dunaju zborujoče delegacije,
kjer se avstrijski in ogrski odposlanci po-
svetujejo o skupnih zadevah naše avstrijsko-
ogrske države. Tudi naša zunanja politika
nosi pečat neomejene prijaznosti do vsega,
kar je nemškega značaja ali pokolenja. Zato
se vidi našim državnikom tudi vrhunec po-
litiške modrosti, ako smo si z Nemčijo v pri-
jateljski, v bratski zvezi. In vendar nas
Nemčija v tej zvezi le izsesava, nikakor pa

ne krepi. Da bi si ohranili prijateljstvo z
Nemčijo, odpira Avstrija širokosrčno svoje
meje nemški trgovini. Zato so naši trgi, po-
sebnostno industrijski, preplavljeni z nemškim
blagom. Naša država je pred vsem polje-
delska država. Vsled tega bi bilo koristno,
da so tudi našim poljedelskim pridelkom od-
prta vrata v Nemčijo. A Nemčija vestno
skrbi za svoj kmetiški stan, zato je svoje
meje vsaj tako tesno zaprla nasproti Avstriji,
da naši poljski pridelki in naša živina le
težko tekmujejo z nemskimi proizvodi. Naša
trgovina se razvija le v severnem delu naše
države. Tam se ji smeji državna naklonjenost,
ker je blizu Nemčije in v zvezi z Nemčijo.
Sedaj misli graditi naša država celo železnico
Lvov, Jassi, Carigrad, kojo bodo potrebovali
večinoma trgovci iz Nemčije, a le v majhnem
številu tudi severnoavstrijski industrialci.

Za razvoj trgovine na jugu pa ne stori
naša država ničesar. In vendar je bodočnost
Avstrije le na jugu. Mi si ne bomo večjega
svetovnega pomena dobili s trgovino preko
Nemčije, ampak ob jugu naše države preko
sredozemskega morja. Naravno bi torej bilo,
da se naša država ozre vendar enkrat tudi
na jug, da tukaj podpira poljedelstvo, obrt-
ništvo in trgovino.

Ker pa je bodočnost Avstrije na jugu in
ker bo se morala prej ali slej nasloniti na
jug, ako še hoče dalje obstati, zato je tudi
vsa naša ponemčevalna politika, ki jo tirjajo
naši državniki, velika nespamet, še večja
nespamet pa hlapčevsko poželjenje po zvezi
z Nemčijo. Na jugu ob Balkanu ne bomo
nikdar prišli z Nemci skupaj, ampak le z

Rusi. Mi mislimo namreč v političnih težnjah
Avstrija in Rusija stremita po političnem
uplivu na Balkanu. Zato bi bilo edino prav,
ako smo z Rusi zvezani. Nasprotno pa, ako
bo se naša trgovina in z njo tudi naš svetovni
upliv začel širiti od juga proč, tedaj trčimo le
z nemskimi težnjami skupaj. In da se zavaru-
jemo proti vsem neljubim posledicam, treba
nam je zopet zveze z Rusijo, ne pa z Nemčijo,
s katero se bomo kosali.

Ker je naša zunanja politika torej po-
polnoma na krivih potih, zato je tudi naš
ugled in upliv med drugimi državami vedno
manjši in slabši. Kakor otrok stojimo ob
strani Nemčije v svetovni politiki. Nobenega
koraka si ne upamo storiti. Nemčija je zado-
voljna, da smo mi tako otročji, in pridno iz-
rablja to otroško dobo, ker se boji, da zna
vendar enkrat v Avstriji zapihati druga, moška,
slovanska sapa. V Mali Aziji vtrjuje Nemčija
s čudovito hitrostjo in žilavostjo svoj upliv,
ravno tako ob afriških obrežjih, in Avstrija
bo kmalu težko našla kraja, da nastavi mreže
svoje svetovne politike.

Naša Avstrija hodi in je hodila dosedaj
v nemškem tiru. A ravno to je njen pogin.
Njene notranje in zunanje razmere so do
smrti slabe. Tukaj je treba spremembe. Av-
strija je znotraj po svoji večini slovanska, in
na zunaj potrebuje v prvi vrsti le prijateljstva
slovanskih držav. Zato bodo naši politiki, ako
še hočejo Avstrijo rešiti, stopili kmalu v drug
tir, odločno slovanski tir.

Listek.

Kako se je avstrijsko krdelce odpravilo na Kreto.

Spomini. Ivan Jelšnik, soudeležnik kot desetnik.

Bilo je v četrtek, dne 25. marca 1897. l.
na dan Oznanjenja Marije Device. Izredno lep
pomladanski dan povečeval je itak že veliki
praznik. Oživljajoči žarki pomladanskega
solнца igrali so se z lahкими morskimi sa-
pami. V nežno izbokanih krogih valili so se
modri valjčki po morju od Miramara proti
Trstu, kjer so podlegli močnim valovom, ka-
teri so se pripodili daleč semkaj od sredo-
zemskega morja.

Da bi se veselili lepega dneva in krasne
narave, ki je tržaško okolico itak mnogo-
vrstno in izvanredno obdarila, zapustilo je
radovedno in po izpremeh hrepeneče pre-
bivalstvo velikega Trsta svoja stanovanja.
Vsakdo mislil je drvé doseči svoj smoter in
tako vestno porabiti popoldanski počitek ter
se do dobrega nasrkati zdravega in čistega
zraka zunaj mesta.

Stopivše iz hiše zadrži po ulici drveča
množica. Besede: kdo? kdaj? kam? slisijo
se med drvečimi, ki doletavajo ušesa naših

izletnikov, ter jih opozorijo na nekaj nena-
vadnega. Kaaj? vpraša mož z zateglim gla-
som bližnjika? Kaj govorite? Da so poklicani
naši zvesti, pridni vojaki v boj?! Za Boga li!
Kam? Kje jih zahteva pravica? Kdaj je
slovo? Slisiš li?! — Vojaška godba! Ne
dvomim, da prav sedaj-le odrinejo vojaki na
Kreto. Glej, ne motim se; že so na vežba-
lišču in čakajo povelja!

Za odhod iz Trsta bil nam je slučajno
odločen najprijaznejši in najživahnejši čas
velikomestnega življenja. Ob dveh popoldne,
ko se po ulicah tare občinstva, poslovili smo
se po vojaških običajih od naše zastave, koji
smo bili prisegli služiti dejanski tri leta v
čast božjo in v obrambo naše očetnjave. Ni
ga bolj ganjivega trenutka za vojaka, ko
ločiti se od svoje zastave, ki je tako rekoč
njegovo svetišče; vojaška četa brez zastave,
je stroj brez gonilne moči. Zastava je vojaku
znak božji, znak najvišjega povelja; zato je
v zastavi osredotočena vsa vojaška nabožnost
in vzvišeni smoter vojaškega stanu. Poslovili
smo se od zastave z gorečo notranjo mo-
litvijo k Vsemogočnemu in k Mariji Devici,
katere praznik je obhajala sv. cerkev. Vnete
molitvice so se povzdigovale k nebeski pri-
poročnici, ko smo postavili orožje na tla,
levo roko pa povzdignili k nebu, ter tako
izvršili vojaško molitev. V trenutku, ko smo

se ločili od polkovne zastave, katero nam
je nadomestil avstrijski prapor, opazil si
lahko v očeh srčnih in neustrašljivih fantov
igrati solzo, ki je dokaj pomenila. Ne obup-
ljivi, temveč čez vse srčni smo bili in to
tem bolj, ker smo prejšnji dan skupno prejeli
sv. zakramente. Z radostjo spominjam se
tistega sv. strahu, ki me je prešinjal, ko sem
zapustil tržaško vežbališče in nastopil pot
na Kreto.

Preskrbljeni z vsem potrebnim za dušo
in telo za nedoločen čas, opremljeni s tele-
čakom, v katerega sem spravil vsa šila in
kopita, ter ga naphal, da je težil do 40 kg.,
poslovil sem se, kakor se mi je zdelo, za
vedno od avstrijske zemlje. Tako pa nisem
mislil samo jaz; tega mnenja bili so moji
tovariši in seveda tudi častniki, take pre-
sodke gojilo je občinstvo, ki nam je prirejalo
med korakanjem v pristanišče po vseh ulicah
ovacije, ter nam želelo srečno pot, kakor
tudi, če dà Bog — veselo svidenje.

Vrhunec sočutja izrazilo nam je ob-
činstvo v pristanišču. Ogorčenost in pozor-
nost sta vidno naraščali. Vse je kričalo slava,
slava vam! da so se akordi Radeckijeve
koračnice popolnoma preupili. Meščanstvo
nas je zahvaljevalo za devetletno natančno
in vzgledno službo, ktero smo deloma mi,
deloma naši predniki opravljali v prid tržaš-

Državni zbor.

Gimnazija v Tešinu.

30. novembra in 1. dec. se je obravnavalo edino-le o gimnaziji v Tešinu. Tešin je mesto v Šleziji, kjer so Poljaki vstanovili pred nekaterimi leti srednjo latinsko šolo na svoje stroške. Kakor se nahajajo pri nas Slovencih v tem oziru krivične razmere, tako se godi v Šleziji tudi Čehom in Poljakom. Poljakov in Čehov je v Šleziji več kot polovica vsega prebivalstva; toda Slovani nimajo nobene pravice, pač pa imajo Nemci, katerih je mnogo manj, vse polno ljudskih in srednjih šol. Poljski poslanec Kubik, po svojem poslu mizar, je stavil v porazumljenju z drugimi svojimi rojaki nujni predlog, naj država prevzame na svoje stroške to gimnazijo v Tešinu, za katero morajo vedno zbirati in plačevati Poljaki. Priprosti mož govoril je v poljskem jeziku, ob koncu tudi nekoliko nemško, a pri tem je treskal s svojo pestjo ob mizo, da se mu je svetila v obrazu sveta jeza, katera mu je narekovala besedo. Ob koncu je prosil katoliško ljudsko in kršč. socialno stranko, naj glasujeta za to pravično zahtevo. Z vso nemško jezo se vpirajo temu modremu predlogu Nemci iz Šlezije: Demel, Türk in Menger. Nobenega dokaza niso mogli navesti, iz katerega bi se razvidelo, da je zahteva Poljakov neopravičena. Podpirala sta pa Kubika Poljaka Čech in Sokolovski, Čehi Kurz in Slama, pa poljski socialdemokrat Dascinsky. Poslednji je povedal, da vsi nemški delavci v Šleziji podpirajo to zahtevo Poljakov in da mora sram biti vsacega Nemca, ki bi se temu upiral. Brez števila govornikov se je zglasilo k besedi za predlog in proti njemu, a ko je razgovor trpel že šest ur, se sprejme konec debate (razprave). Izvolila sta se glavna govorila: za predlog Swiezy, profesor veronanstva na gimnaziji v Tešinu — proti pa nek urednik Heeger, tudi iz Šlezije. Na vrsto sta prišla drugi dan 1. decembra. Swiezy je predsednik društva, ki pobira doneske za ono privatno gimnazijo, je torej zmožen, vse razmere razložiti, ki so silile Poljake, vstanoviti ta zavod. Govoril je prav primerno, da mu tudi nasprotniki niso mogli ugovarjati. Sevé: Heeger je nasprotoval. Nekateri govorniki: Javorski, Stojalovski so popravljali ugovore nasprotnikov. Da se sprejme predlog kot nujen, treba dve tretjini vseh navzočih poslancev. Za predlog so glasovali Poljaki, Čehi, Slovenci in socialni demokrati; katol. stranka pa je — zbežala iz zbornice; predlog se ni sprejel.

Sprava med avstrijskimi narodi.

Ker so Čehi začeli ovirati delovanje državnega zbora z dolgimi govori, so ponudili levičarji roko, naj se napravi mir in vpeljejo redne parlamentarske razprave. V ta namen se je seslo zadnjega novembra 12 desničarjev in 8 levičarjev, ki so se razgovarjali o mogočnosti takega mira. Razgovori se nadaljujejo 2. decembra. Če zahtevajo Nemci, da se vdamo Slovani njihovem »binkostnemu programu«, se pač silno motijo. Po tem programu bi se med drugim moralo podučevati po vseh šolah, ki spadajo pod graško deželno sodišče, izključno v nemškem jeziku, bi se imele po Spodnjem Štajarskem vršiti vse obravnave v nemščini in bi se moralo uradovati pri okrajnih šolskih svetih samo v nemškem jeziku. Kdo se bo pogajal s takimi norci!? Da jih ni sram, kaj takega zahtevati ob koncu 19. stoletja!

Proračun za l. 1900.

O državnem proračunu je govoril 1. dec. Schönenererjaneec dr. Fochler. Predznil se je, zdaj, ko vlada vse stori, da zatira Slovane, da mora glasovati proti dovolitvi proračuna, ker vlada Nemce — zatira. Takšno zatiranje bi bilo Slovanom kaj prijetno. V ponedeljek je govoril več ur v češkem in tudi nemškem jeziku Čeh Šileni ter pojasnjeval, kako krivično postopa vlada proti Čehom. V torek, 5. dec. govori proti vladi v enakem smislu Čeh Udržal.

Mirovna pogajanja.

Obstrukcija, katero so začeli v zbornici Čehi z dolgimi govori, je vladi kakor tudi levičarjem prav neprijetna. Radi bi se je znebili. V ta namen se je zbralo 12 voditeljev izmed desnice in 8 levičarjev, ki skušajo najti pot, da se naredi mir med Čehi in Nemci. V te razgovore je posegel tudi zbornični dr. Fuchs sam ter predlagal: naj se izvoli jezikovni odsek 48 udov, ki ima v 6 tednih staviti zbornici primerne predloge. Če se porazumljenje v odseku ne doseže, naj vlada sama izda jezikovni zakon. Danes se pač ne more povedati, se-li sprejme ta Fuchsov predlog. Nasprotujejo mu ne le levičarski Nemci, temveč tudi — vsaj nekateri — Poljaki. Poljakom nikakor ne gre k srcu ta misel, da bi pripoznali Rusinom iste pravice v Galiciji, kakoršne uživajo sami. Slovenci tudi ne moremo samo s tem biti zadovoljni, da le Čehi dobijo svoje narodne pravice; obenem se morajo podeliti tudi nam; sicer bomo na nje čakali morebiti celo bodoče stoletje. »Slovanski kršč. narodni zvezi« je torej predlog dr. Fuchsa prav po volji.

Nadaljevanje razgovora o drž. proračuna.

Ko je Udržal nehal govoriti, predlaga levica sklep debate. Za predlog so glasovali levičarji in — katoliška ljudska stranka. Z desnico pa socialni demokrati. Desnica je bila v večini 104 proti 95 glasovom. Preden so se glasovi šteli, so Čehi ropotali, da so pokazali, kaj nameravajo, če se njim vzame beseda. Ko se je predlog za sklep razgovora zavrgel, se je ropot takoj spremenil v živahno ploskanje.

Politični shod pri Sv. Marjeti ob Pesnici.

(Konec.)

Kmetom treba medsebojne ljubezni. Ljubiti se moramo in drug drugemu pomagati. Žid ne pusti na cedilu ponesrečenega žida, vsi mu pomagajo in kmet bi naj pustil kmeta! Združiti se moramo in sicer v kmetijske zadruge. Mešetarstvo mora izginiti. Pridelovalec kmet naj določa ceno pridelkom. Ne strašimo se dela! Naši pradedje so ob času kmečkega punta proti graščakom klicali: Le vkup, le vkup uboga gmajna! Jaz pa kličem: Le vkup, le vkup, ubogi kmetje! Združimo se po vzgledu kmetov na Danskem, katerim se godi dandanes najbolje. V naše kraje bo priromalo blagostanje, Slovenci bomo postali močni v gospodarskem pa tudi v narodnem oziru in naša slov. dežela bo kmalu očiščena tujega plevla.

Ves zbor je navdušeno odobral ta govor. Predsednik društva pa je izrekel željo, naj bi vrli g. Mlakar od sedaj prav mnogokrat nastopil kot govornik na shodih.

Drugi govornik, kapelan Gomilšek, je razpravljal o naši politiki. Vse zadeve, ki se tičejo vladanja naše države, tvorijo našo politiko. Po sedanjih ustavi pomaga ljudstvo cesarju vladati državo. Po postavi jednako-pravnosti imajo v Avstriji vsi narodi enake pravice. Kakšna bi torej morala biti naša politika? Pravična, enaka vsem narodom. Ker je v Avstriji 14 mil. Slovanov in le 8 mil. Nemcev, bi moral biti značaj države v veliko večji meri slovanski, kot je v resnici. Vsi narodi bi morali imeti šole v maternem jeziku, nižje in višje. Kakšna pa je naša politika v resnici? Nemci imajo povsod prvo besedo, imajo največ šol, vse predprave, oni, dasi v veliki manjšini, bi radi zatrli Slovane, posebno še Slovence. Jasna slika krivične naše politike je Južni Štajar, kjer imajo Nemci vse pravice, Slovenci pa le

kega mesta, ter nam želeli prisrčen »Bog Vas ohrani!«. Gospodstva so nam čestitala na znaku izvanredne pohvale, priznanja in sposobnosti od najvišjega vojaškega poveljstva, svetlega cesarja. Cesar vas je odločil, cesar vas čisla, čislamo vas mi in si štejemo v čast, da so nam služili tako priznani vojščaki in vas tem srčneje pozdravljamo, ko odhajate iz naše sredine. Bodite pogumni in zvesti kakor do sedaj, in povsod boste povzdigovali čast avstrijske armade!

Tako vzpodbujeni ukrcamo se v okoli 130 m. dolgi parobrod avstr. Lloydja z imenom Elektra. Bilo nas je do 630 mož. Odloživši svoje telečake v spodnjih delih ladije, hitimo na krov, da skupno pozdravimo nebrojne čete ljudstva z orjaškim, iz vseh prs donečim živjo! huràà nad dušmana —! da tako javno pokažemo svojo narodnost in povemo ljudstvu, da so kot vojaki od svitl. cesarja odločeni za evropejski koncert sinovi Slave, odločni Slovenci, da se hočejo tudi sedaj, kakor vsikdar boriti za blagor habsburške monarhije in za čast narodovo! Gotovo je, da nas ni vlada brez premislekov odločila za krečansko ekspedicijo. Znano ji je, da je ta polk slovenski do zadnjega moža; gotovo se ni pri izbiranju vlada ozirala na narodnost; če bi se uvaževal jezik, gotovo bi propadel polk; odločevale so tukaj edino

le zmožnosti in vojaške kreposti; le-te pa so slovenske vojake, osobito Spodnjestajarce, povzdignile črez vojake, drugih avstrijskih narodnostij. Povdaril je to dejstvo prejšnje leto sam presv. cesar za časa velikih vaj na Ogorskem. Svest si, da bodo ti moške tudi na tujem svojo nalogo častno rešili, dal jim je sedaj priložnost uporabiti svoje moči in ovekovečiti svoje ime na vojnem polju, v navzočnosti vesoljne Evrope.

Na tem najvišjem zaupanju in priznanju zavidalo nam je gotovo mnogo čet izmed ogromne avstrijske vojske; zavidali so častniki našim častnikom, da zapovedujejo tako izbornemu moštvu. Kako bi tudi ne zavidali? Znano je, da v vesoljni zgodovini prav lahko seštejemo slučaje, kdaj in kolikokrat je Avstrija pošiljala svoje peštvo prek državnih mej, v tuje kraje — po morju — na bojno polje. Le redki so ti slučaji; zato so pa tem važnejši za zgodovino avstrijskih čet. Da je bila tudi krečanska ekspedicija za avstrijsko strategiko v obče velikega pomena, ne dvomi nihče, kdor sodi z vojaškega stališča.

Izročili smo se bili valovom okoli četrte ure; gladko je drčala ladija po mehki morski cesti ob obrežju Istrskem. Le tu pa tam jo je zazibal močan val, da se je marsikateri tovariš nehote in proti svoji volji vsedel na celo nepripraven sedež. Taki dogodki povzro-

čili so nam mnogo smeha in dobre volje; dolgo v noč smo tarnali nad svojo nevkretnostjo na brodu, dokler nas ni posilil spanec. Prvokrat na brodu spati! To bodo sanje, mislili smo si; zakaj tako nežno nas je zibala ladija v nočni tihoti, da niti nismo občutili, da spimo na golih deskah. Kako si bomo odpočili na ladiji od preteklega napornega dneva, kako čili bomo, ko nam prisveti prvi-krat zora na ladijo!

Naše nade pa je razdjal pomorski vihar, ki je metal ladijo in z njo vred nas po morju, kakor veter listič po zraku. To nam je bil narobesvet. Zapustile so nas moči, in ležali smo kakor otrovljeni v neki omotici. Nihče se ni upal na krov. Hoteč vstati, padel je nazaj, zgrabivši priroč, spustili so prsti in sključile so se noge, da si se vsedel kot letno dete. Joj! joj! Obupni glasi in klici so se pojavili iz vseh kotov in vseh delov ladije.

In kako bi ne? Ko si se s silo in naporom spravil na krov, videl si cele vrste žrtev pomorske bolezni, ki ni prizanesla nikomur. Bolan je bil želodec, pojemale so telesne moči. Kdo nam bo pomogel in kdo nas zlečil? Narava sama, odgovorili so mornarji. Veter bo v jedni uri do cela potihnil; želodcu pa bo treba postreči s konjakom in dobro pečenko. Rabili smo ta nasvetovani lek; bolezen smo za vedno pregnali in moči

drobtinice, kar si privojskujejo. Kaj hočemo Slovenci in Slovani? Le pravico glede jezika, šol, poslancev, uradovanja. In to si moramo priboriti. Vdati se nečemo. Ko zmaga naša pravica, bo zopet srečna Avstrija. Naša politika bodi vedno krščanska. Delajmo z Bogom, delajmo na krščanski podlagi, pa bo Bog z nami in zmaga, katerim mora biti naša. Zato: Slovenci ne udajmo se!

Govorniku se za lepe, podučne besede iskreno zahvali v imenu vsega zbora, veleposestnik Jož. Lorber od Sv. Petra.

Tretji govornik, g. J. C. iz Maribora je govoril o slovenski zavednosti jako poljudno in pristrčno.

(Govor v celoti smo objavili v prilogi št. 48.)

Tudi ta govor so vsi živahno odobraval. Župnik J. Frangež zahvali vodstvo polit. društva in vse zborovalce za ta lepi shod, ki bi naj obrodil obilo sadu. Na to se soglasno vsprejmejo predlagane resolucije. Predsednik društva še opomni ljudstvo, da se ravnokar pričinja stoletnica rojstva Slomškovega ter z živiočlenci na sv. očeta in presv. cesarja, katerim je ves zbor trikrat navdušeno pritrtil, zaključni pomenljivi shod.

Razbito pogajanje.

Desnica in levica v državnem zboru sta se posvetovali, kako zadostilo se naj da Čehom, ki so po krivični odpravi jezikovnih naredb globoko užaljeni in nočejo sodelovati v drž. zboru. Nemci so se tudi posvetovali in s tem pripoznali, da se je zgodila Čehom krivica. Toda vsa posvetovanja in pogajanja niso imela upeha zaradi trmoglavosti Nemcev, ki nočejo Čehom ni trohice privoliti. Sedaj bodo Čehi začeli zopet ovirati delovanje državnega zbora, da tako prisilijo vlado, naj popravi storjeno krivico ali pa odstopi. Vlada se namreč potrebuje pred novim letom, da ji državni zbor dovoli začasni proračun, nagodbeno kvoto in zakon za razdelitev užitnin. Ako Čehi ne dajo miru, potem so dnevi Claryjevega ministerstva šteti.

Iz delegacij.

V delegacijah je govoril minister za vnanje stvari grof Goluhovski o položaju naše zunanje politike. Grof Goluhovski je že mnogo škodoval naši zunanji politiki, a koristil se le malo. Da se je ogreval za zvezo z Nemčijo in jo hvalisal, kakor da bi nam ta zveza res kaj koristila, kaže njegovo veliko politično kratkovidnost. Tožil je sicer o naši trgovini, tožil o naših slabih gospodarskih razmerah, a tega ne uvidi, da je mnogo

na tem kriva Nemčija, ki nas povsodi stavi v ozadje. Grof Goluhovski bi ravno našo politiko moral postaviti na lastne noge, a za to nima sposobnosti. Češki poslanci bodo grofa hudo prijemali zaradi zavožene njegove politike.

Krščansko-socialno delavstvo.

V nedeljo dne 3. dec. se je vršil na Dunaju shod avstrijskih krščansko-socialnih delavskih društev. Tudi Slovenci so bili častno zastopani na shodu ter se je jeden izmed njih dr. Krek izvolil tudi v strankino vodstvo. V programu se je sprejela točka, da delavstvo postopa samostojno, toda v krščansko-social. duhu in da židovstvu, ki v socialdemokraciji vodi delavce za nos, napove najodločnejši boj.

Najnovejša trozveza.

Med Nemčijo, Anglijo in severno-ameriškimi Zveznimi državami se je ustanovila trozveza, ki vzbuja povsod veliko pozornosti. Trozveza si je naredila neki načrt, ki se glasi: Afrika Angliji, Evropa Nemčiji, Amerika severno-ameriškimi državami, Azija pa se prepusti Rusiji. In kje je Avstrija? Avstrija je določena za Nemčijo, in res že čutimo, kako nemški rogovi silijo in se vmešavajo v naše razmere. Avstrija se že pripravlja za Nemčijo. Le z odločno slovansko politiko se lahko rešimo Avstrijo, našo ljubo domovino. Zato pa se bojimo povsodi nasproti ugonoblja-jočemu nemškemu uplivu!

Vojska v Južni Afriki.

Pri Modder-Riverju so bili Angleži pošteno tepeni. Kakor poročajo berlinskimi listom iz Londona, so izgubili Angleži 1800 mož ranjenih, ubitih in vjetih. Vsi častniki pomorske brigade razun dveh so ubiti. Posamni polki so izgubili nad polovico častnikov. General Methuen je sam ranjen na nogi in so ga odpeljali na postajo Oranje River. Toda ne samo to. Vsa Methuenova armada je zastražena od vseh strani tako, da se ne more ganiti. Na dveh straneh ji ovira gibanje reka brez mostov, na ostalih pa burska armada. General Methuen bi sedaj nujno potreboval konjenikov in artilerije od zadaj, a pomoč je še v Kapstadt. Ob železnici mej Belmontom in Kimberleyem je vse polno Burov, posebno močna četa se je pa sedaj pokazala pri Olifantsdamu, kakih 10 km. južno od Kimberleya, ki gre Methuenu nasproti in se bo moral ta v kratkem meriti z dvema burskima armadama. Z vzhodnega bojišča še vedno ni nikakih poročil.

so se vrnile v toliki meri, da smo se v petek zvečer, ko smo prišli v bližino mesta Brindisi, skupno poslovili od suhe zemlje za naslednja dva dni, ko ne bomo videli niti toliko suhega, kakor so trdili mornarji, da bi se lastovica odpočila. Zgodilo se je tako. V soboto in nedeljo delila je naša Elektra, daleč od suhega oddaljena, valove sredozemskega morja. Nepregledne morske planjave pred nami — obdajalo je krog in krog jasno čisto nebo. V ladijo so se zaletavale pliskavke ali delfini, jadernike pa so obletavali morski golobi. Drugih živali nismo opazili, dasi smo imeli te dni lepo, tiho morje. Vznemirile so nas nekatere ladje brez praporjev; trdili so, da se vozijo na takih barkah morski roparji; kateri se še baje vedno nahajajo v grško-turških vodah.

V soboto in nedeljo dopoldne ozirali smo se zaman po suhi zemlji. Ložje bi se sprijaznili z večnim morjem, ko bi nam ne primanjkovalo pitne vode in zdravega, čistega živeža. Ta pomankljivost pa nam je ljubezen do suhega tako pomnožila, da smo začeli ihteti po suhi zemlji. V veliko tolažbo in radost zapazimo v nedeljo popoldne okoli 4. ure daleč pred nami v sredini morja malo piko; bili smo na njo opozorjeni. Kazali so nam otok Kreta, katerega bomo, kakor so trdili mornarji, okoli 10. ure dosegli. Ker

smo bili v dogledu tistega kraja, kjer nas čakajo naporni in kritični dnevi, kjer bomo morebiti pustili življenje na bojnem polju, hiteli smo na krov, da bi že od daleč v duhu prehodili ta usodepolni svet.

Domisljija nam je slikala razjarjene Turke, ki vihte ostre meče nad kristjani; v spomin so nam stopale roparske turške druhali, ki so nekdanj pod svojimi radži pustošile slovansko zemljo, požigale naše vasi, ter trpinčile krščansko ljudstvo. Kdo od nas naj bi na tem pustem otoku kaj boljšega pričakoval, ker nam je bilo znano, da Turku diši krščanska kri?

Pogled na otok delal je na nas le žalostne vtise. Opaževati je bilo mnogo krašovitih gora in duplin, ki so bile krvoločnim roparjem v pripravno stanovanje. Ko smo tako zmajevali in tarnali, v dvomu vozeči se ob neprijaznem obrežju krečanskem, naznani se nam okoli 10. ure zvečer, da smo dosegli svoj smoter. Dospeli smo v Suda-Bai. To je najznamenitnejši krečanski zaliv; vode njegove nikoli ne zdvijajo morski vetrovi, ker ga obdaja malo da ne krog in krog visoko gorovje in ga tako varuje pred močno sapo. Zaradi te prednosti osredotočilo se je v tem zalivu pomorsko vojaštvo vseh evropskih sil, ki so bile na Kreti zastopane.

Dopisi.

Maribor. (Društveno življenje.) Zadnji četrtek so se odprli krasni prostori mariborskega Narodnega doma slovenskemu občinstvu. Otvoritveno slavnost je priredila naša čitalnica. Marsikateri se je bal, da bo velika dvorana, ki je namenjena za večje slavnosti, le skromno, redko napolnjena. A varal se je, kdor je nosil to bojazen v svojem srcu. Dvorana in galerija, vse je bilo polno rodoljubnega ljudstva iz vseh stanov. Še živimo v Mariboru Slovenci, rekel je ta večer marsikdo zadovoljno, in drugi so zaupljivo pristavljali: in še zmeraj več in več bo nas prišlo skupaj. V krogu mariborskih Slovencev pa ta dan nismo gledali samo razumnštva, ampak še večje število zastopnikov delavskega stanu. To je bredvomno veselo, nadepolno znamenje, kojega ne smemo prezirati, ampak vpoštevati pri vseh nadaljnjih prireditvah. Čitalnica je po spretno urejenem sporedu nudila občinstvu dobrodejno zabavo. Na glasovirju sta igrali dve odlični dami z globokim čustvom in z veliko izurjenostjo slovenske kompozicije. Petje je bilo izborno, za kar smo se toplo zahvaljevali pevovodji in krasnim pevkinjam ter pevcem. Tudi dve gledališni igri sta se uprizorili. Kar se tiče vsebine teh iger, sicer ne moremo izreči pohvalne besede, a kar zadeva predavanja po igralkah in igralcih, vsa čast jim! Slabo igral ni nihče, a nekteri so nas s svojim naravnim, dovršenim igranjem kar osupnili. To ni bilo spoznati, da so diletantje! Mi se veselimo, ako bomo imeli kmalu priložnost, jih videti tako umetniško nastopati tudi v ulogah, prikladnim slovanskim običajem in nazorom. — Zadnje nedeljo je bila že koj druga slovenska veselica v Narodnem domu. Priredilo jo je bralno in pevsko društvo »Maribor«. Občinstva je bilo vsaj toliko, kakor v četrtek, če ne več. Veščaki so cenili število nad 1000 ljudi. Naslajali smo se ta večer ob milih zvokih jugoslovanske tamburice in ob krasnih glasovih slovanske pesmi. Izmed iger je posebno dobro ugajala prva »Nemški ne znajo.« Druga je bila »Garibaldi.« Večinoma so se igralci in igralke bili prvokrat na odru, vendar so z dobro premišljenim igranjem dokazali, da imamo tudi iz njihovih vrst pričakovati izvrstnih diletantskih moči. Največ pozornosti pa je vzbudil v dvorani Miklavž s svojimi angelji in skratelji, ki je prišel navzočih otrok obdarovat, opominjat in poučevati. Ah, to Vam je bil krik in vik med otroci, ko je prišel med ognjem in dimom skratelj z nekaterimi hudobci iz zemlje ter divjal po odru. Večji

Stalo je tukaj 18 vojnih ladij, ogromnih, da smo jih primerjali po velikosti našim največjim cerkvam. Iz njih so moleli od vseh strani topovi, katerih pogled že človeka presune, če pomisli, da je tako orožje pripravljeno za uničevanje človeškega rodu in njegovega imetja. Pet ladij je naznanilo s topovi naš prihod, ki so nas potem v znak združenja in bratovskega sodelovanja obkolile, ter nam želele »dobro došli.« Pomorski vojščaki razstavili so se po pletenih lestvicah krog visokih jadernikov ter nas pozdravljali s »hurra«, na kar smo jim krepko odgovarjali.

Na ruski križarki »Nikolaj« zasliši se avstrijska cesarska pesem. Ista se je svirala tudi na italijanskem, francoskem in angleškem brodu, ki so stali razvrščeni krog Elektre. Odzdravi jim naša godba na veliki, evropskim pomorščakom dobro znani ladiji »Mariji Tereziji«, ko zasvira vsaki od zastopanih držav njeno ljudsko himno. Takrat smo bili sprejeti v vrsto vzdrževalcev in varovalcev občnega evropskega miru.

Smešničar.

A.: Zakaj je bilo dobro, da so bivšega našega urednika g. Ferka zaprli?

B.: Zato, da je imel čas »smešnice« študirati, katere priobči prihodnjič.